

Troms fylkeskommune

Regionalt utviklingsprogram for Troms

2007

INNHold

1. FYLKESTINGETS VEDTAK	4
1.1 Forord	5
1.2 Regionalt Samarbeidsforum Troms (RST).....	5
2. FIREÅRIG REGIONALT UTVIKLINGSPROGRAM TROMS 2004 (RUP).....	6
2.1 Fylkeskommunes rolle som regional utviklingsaktør, partnerskapsarbeid og samarbeidsavtaler	6
2.2 Regionalt utviklingsprogramms innhold	7
2.3 Regionalt utviklingsprogramms funksjoner	7
2.4 Samarbeidsprosess.....	7
2.5 Virkemidler/forvaltning/regional merverdi	7
2.6 Føringer Innovasjon Norge.....	8
2.8 Mål og resultatsstyringssystem.....	8
2.9 Vedr. bidrag fra nasjonalt nivå	8
PROGRAM 1. KOMPETANSE	9
1.1 FoU/høyere utdanning/forutsetninger for regionalt forankret kompetanseutvikling	9
1.2 Videregående opplæring – utfordringer mht arbeidsmarkedsutvikling, arbeidsmarkedsutvikling og arbeidskraftsbehov	10
PROGRAM 2. NÆRINGSUTVIKLING.....	11
2.1 Rammebetingelser og generelle virkemidler næringsliv	11
2.2 Landbruk.....	12
2.3 Fiskeri- og havbruk.....	13
2.4 Kombinasjonsnæringer.....	14
2.5 Petroleum.....	14
2.6 Øvrig industri og tjenesteytende næringer.....	15
2.7 Reiseliv	15
PROGRAM 3. LOGISTIKK OG INFRASTRUKTUR.....	16
3.1 Innledning.....	16
3.2 Transportinfrastruktur.....	16
3.3 Kystovervåking.....	17
3.4 Bredbånd.....	17
PROGRAM 4. ROBUSTE REGIONER.....	17
4.1 Senterstrategi og lokalsamfunn	17
4.2 Bærekraftig utvikling.....	19
4.3 Kultur.....	21
4.4 Grunnleggende forutsetninger for offentlig sektor	22
VEDLEGG: Utfyllende retningslinjer kommunale næringsrettede fysiske infrastrukturtiltak.....	29

Fylkestingets vedtak – fylkesrådets oppfølging

Fylkesrådets forslag til Regionalt utviklingsprogram for Troms 2004 – 2007 ble behandlet av fylkestinget -8.desember 2003.

Fylkestinget i Troms vedtok her fylkesrådets forslag til fireårig regionalt utviklingsprogram for Troms 2004 – 2007, med de endringer som nå er innarbeidet i programmet. Fylkestinget vedtok også at fylkesrådet i Troms er ansvarlig for å iverksette programmet. Fylkestinget ba i samme vedtak om at fylkesrådet fremlegger en egen melding om fremtidig finansiering av forskning ved landsdelens forskningsinstitutter.

Troms fylkeskommune
07.01.2004

Ronald Rindestu
Fylkesordfører

Som oppfølging av fylkestingets vedtak fattet fylkesrådet den 05. mars 2007 følgende vedtak om RUP 2007:

1. Fylkesrådet vedtar følgende fordeling av ramme for tilskudd til fylkeskommuner til regional utvikling, kap. 551 post 60:

KRDs Skjønnsmessig tildeling Interreg IIIa	5 330 000
KRDs Skjønnsmessig tildeling Omstilling	8 500 000
KRDs Skjønnsmessig tildeling Kommunale næringsfond	11 090 000
Sum skjønnsmessig tildeling ("ekstraordinær")	24 920 000
	120 830 000
Objektiv fordeling 2007 (ordinære 551.60 midler)	000
Fylkestingsføringer - infrastruktur (Tromsø Havn, Viken senter)	2 000 000
- Landsdelsutvalget	3 000 000
Fylkesrådsføring ulike nordområdeprosjekter	
Petroprosjekt kr. 500 000	
Forsvarsprosjekt kr. 500 000	
ThinkTank kr. 400 000	
Riddu senter for nordlige folk kr. 1500 000	
Arctic Frontiers kr. 750 000	
Knutepunkt Muransk/ Kirkenes/ Tromsø kr. 740 000	4 390 000
Styrking kommunale utviklingsfond (2006:3+2007:3mill)	6 000 000
Regionale programssatsninger og tematiske satsinger; Nord Troms, BKT, Midt Troms, Sør Troms, eksportsatsing, marin satsing, petro, reiseliv	20 000 000
Bedriftsrettede, operatør Innovasjon Norge	60 830 000
Tilretteleggende Kompetanse *	7 350 000
Tilretteleggende Næringsutvikling*	7 600 000
Tilretteleggende Logistikk, infrastruktur*	2 260 000
Tilretteleggende Robuste regioner *	7 100 000
Robuste regioner – fylkesrådets føringer	
Miljø og reiseliv	500 000

* innbyrdes avhengig av gjennomføring

2. Fylkesråd for næring med ansvar for plan- og næring s fullmakt til å iverksette og følge opp RUP 2007 innen rammen av Regionalt Utviklingsprogram 2004-07 og fungerer som føringer for InnovasjonNorge for 2007.
3. Regionalt utviklingsprogram fungerer som årsplan for fylkesråd for nærings budsjettområde.
4. Strategiene og oppfølgingen i årsplanen gjelder fram til nytt vedtak om årsplan 2008.

Troms fylkeskommune

Irene Lange Nordahl
Fylkesråd for næring

1.1 Forord

Regionalt Utviklingsprogram for Troms 2007 er utarbeidet på bakgrunn av Regionalt Utviklingsprogram for Troms 2004-07. Regionalt Samarbeidsforum Troms har gitt innspill og synspunkter til RUP 2007. RUP 2007 ble behandlet av fylkesrådet **5. mars 2007**.

1.2 Regionalt Samarbeidsforum Troms (RST)

Knut Werner Hansen, Næringskomiteen, Troms fylkeskommune.

Britt Skinstad Nordlund, Næringskomiteen, Troms fylkeskommune.

Irene Lange Nordahl, Fylkesråd for næring, Troms fylkeskommune.

Plan- og næringsetaten, Troms fylkeskommune, v/etatssjef Kari Mette Aaseth.

Midt-Troms Regionråd

Sør-Troms Regionråd

Nord-Troms Regionråd

Balsfjord, Karlsøy og Tromsø Regionråd

Sametinget

NHO Troms

LO Troms

Statens vegvesen Region Nord

Innovasjon Norge Troms

Aetat Troms

Fiskeridirektoratet i Troms

Fylkesmannen i Troms

Fiskeflåteorganisasjonene i Troms v/ Troms fiskarfylking, Kystfiskarlaget og Nord-Norsk rederiforening

Landbruksorganisasjonene i Troms, Troms Bonde og Småbrukarlag og Troms Bondelag

Høgskolen i Tromsø

Høgskolen i Harstad

Universitetet i Tromsø

Norut

NorInnova

Sekretariat: Plan- og næringsetaten, Troms fylkeskommune

2 Regionalt utviklingsprogram

Troms 2007 (RUP 2007)

2.1 Regionalt utviklingsprogramms innhold

Regionalt utviklingsprogram 2007 består av fire programområder: Kompetanse, Næringsutvikling, Logistikk og infrastruktur og Robuste regioner.

2.2 Regionalt utviklingsprogramms funksjoner

- Viser sammenhengen mellom fylkesplanens overordna mål og innsatsområder og strategier.
- Prioriterer felles strategier for regionale aktører.
- Definerer hvilke operatører fylkeskommunen tildeler virkemidler over statsbudsjettets programkategori 13.40, Regional- og distriktpolitikk.
- Identifiserer andre samarbeidende virkemiddelaktører.
- Programmet fungerer som strategiske føringer for Innovasjon Norges bruk av bedriftsrettede virkemidler og bygdeutviklingsmidler

2.3 Samarbeidsprosess

Arbeidet med Regionalt utviklingsprogram for Troms 2007 bygger på arbeidet som har vært gjort i Regionalt utviklingsprogram for Troms 2004-07. Regionalt Samarbeidsforum Troms (RST) har gitt synspunkter til prioriteringene som framkommer i RUP 2007.

2.4 Virkemidler/forvaltning/regional merverdi

Virkemidler og ressurser som samordnes gjennom RUP 2007 er regionale økonomiske utviklingsmidler, ressursinnsats fra ulike utviklingsaktører og politisk påvirkning for å endre rammebetingelser gjennom de fire programområdene samt fylkesplanens "*bidrag fra nasjonalt nivå*". Samarbeid innen rammene av RUP mellom ulike aktører skal gi regional merverdi.

Som regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen forvalte virkemidlene i forpliktende partnerskap med næringslivet, virkemiddelaktører, private organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og kommuner, samt Sametinget.

Hoveddelen av økonomiske virkemidler som settes inn i det regionale utviklingsarbeidet er virkemidler fra statsbudsjettet, programkategori 13.50 regional- og distriktpolitikk, post 551.60 tilskudd til fylkeskommuner til regional utvikling. Midlene skal bidra til å realisere regional utvikling, særlig innenfor kompetanseheving, omstilling, entreprenørskap, nyetablering, innovasjon og nyskaping i næringslivet, og tilrettelegging for dette.

I tillegg legger Troms fylkeskommune inn økonomiske virkemidler fra økonomiplan til næringsformål og tilrettelegging for dette (Næringsfond, fiskeflåtefond, bredbåndsfond).

Tabellen nedenfor gir en oversikt over ulike virkemidler og operatører. Tabellen er basert på gjeldende programkategorier, benevnelser og grupperinger for 2007. De øvrige innsatsområder må søkes finansiert hos relevante finansierer nasjonalt eller det regionale partnerskapet.

KRDs Skjønnsmessig tildeling Interreg IIIa	5 330 000
KRDs Skjønnsmessig tildeling Omstilling	8 500 000
KRDs Skjønnsmessig tildeling Kommunale næringsfond	11 090 000
Sum skjønnsmessig tildeling ("ekstraordinær")	24 920 000
	120 830 000
Objektiv fordeling 2007 (ordinære 551.60 midler)	000
Fylkestingsføringer - infrastruktur (Tromsø Havn, Viken senter)	2 000 000
- Landsdelsutvalget	3 000 000
Fylkesrådsføring ulike nordområdeprosjekter	
Petroprosjekt kr. 500 000	
Forsvarsprosjekt kr. 500 000	
ThinkTank kr. 400 000	
Riddu senter for nordlige folk kr. 1500 000	
Arctic Frontiers kr. 750 000	
Knutepunkt Muransk/ Kirkenes/ Tromsø kr. 740 000	4 390 000
Styrking kommunale utviklingsfond (2006:3+2007:3mill)	6 000 000
Regionale programssatsninger og tematiske satsinger; Nord Troms, BKT, Midt Troms, Sør Troms, eksportsatsing, marin satsing, petro, reiseliv	20 000 000
Bedriftsrettede, operatør Innovasjon Norge	60 830 000
Tilretteleggende Kompetanse *	7 350 000
Tilretteleggende Næringsutvikling*	7 600 000
Tilretteleggende Logistikk, infrastruktur*	2 260 000
Tilretteleggende Robuste regioner *	7 100 000
Robuste regioner – fylkesrådets føringer	
Miljø og reiseliv	500 000

* innbyrdes avhengig av gjennomføring

2.4.1 Finansieringsandeler

Hovedregel ved søknad om finansiering av prosjekter og tiltak over RUP vil være min. 50% egenandel.

2.5 Føringer for Innovasjon Norge og program for regionale og tematiske programsatsninger.

Program for næringsutvikling m/innsatsområder legges som strategiske føringer på Innovasjon Norge i perioden. Det samme gjelder de relevante innsatsområder som er nedfelt i øvrige program. Strategiske føringer på Innovasjon Norge fremgår med **rød** skrift i program 2, Næringsutvikling. Regionale programssatsninger og tematiske satsinger er merket med **blått**. Strategier/innsatsområder i **svart** er RST i felleskap ansvarlig for. De felter som er avmerket i **grønt**, ligger under fylkesmannens virkeområder.

2.6 Mål- og resultatstyringssystem

Et fullstendig mål- og resultatstyringssystem med utgangspunkt i Fylkesplan for Troms 2004-2007 med rapportering til KRD er inkorporert i plan- og næringsetatens virksomhetsområde.

2.7 Vedr. bidrag fra nasjonalt nivå

Som en del av de ulike tema peker fylkesplanen på sammenhenger mellom regional og nasjonal politikk gjennom "*bidrag fra nasjonalt nivå*". Dette er angivelse av viktige punkter for politisk påvirkning og dialog mellom regionale og nasjonale myndigheter. I realiseringen av fireårig RUP er det nødvendig å se de ulike mål, innsatsområder og strategier i sammenheng med fylkesplanens "*bidrag fra nasjonalt nivå*". "Bidrag fra nasjonalt nivå" fremgår i Regionalt utviklingsprogram 2004-2007 og er ikke tatt med i Regionalt utviklingsprogram 2007.

Program 1: Kompetanse

Fylkesplanmål:

- Infrastruktur skal fokuseres som grunnlag for regional utvikling i Troms: Konkurransedyktige utdannings-, forsknings- og utviklingsmiljøer skal videreutvikles.

1.1 FoU/høyere utdanning/forutsetninger for regionalt forankret kompetanseutvikling

Innsatsområder:

1. FoU-innsatsen i landsdelen må opp på nasjonalt nivå.
2. Rammebetingelsene for utvikling av nye arbeidsplasser innenfor kunnskapsintensive næringer må forbedres.
3. Det må arbeides for at nordnorsk næringsliv i større grad enn i dag baserer seg på bruk av anvendt forskning. Næringslivets kompetansesatsing og FoU-engasjement må heves.
4. Det må skapes større økonomiske ringvirkninger av FoU-arbeid i landsdelen.
5. Samarbeidet mellom næringsliv, kompetanseinstitusjoner og offentlige myndigheter på ulike nivå må utvikles for å sikre næringsmessig uttelling av regionens kunnskapsressurser.
6. Fylkets FoU-institusjoner må utvikle sin kunnskapsformidling og sin eksterne kontaktflate.
7. Øke samarbeidet med FoU-miljøer i nabofylkene.
8. Det må bli sterkere koblinger mellom realkompetanse - formell kompetanse.
9. Det må arbeides for å styrke og komplettere høgskolene og de regionale FoU-miljøene.
10. Fylkets desentraliserte studietilbud må videreutvikles.
11. Realfaglig og teknologisk utdanning ved Universitetet i Tromsø og høgskolene i fylket må styrkes.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier;

1.1 FoU/høyere utdanning:

Innsatsområde 1	<i>a) Arbeide for øket satsing på forskning blant annet innen områder som bioteknologi, nye marine arter i oppdrett, rom-jord teknologi, kald-klima teknologi, energiteknologi og petroleumsteknologi i nordområdene. (Se også tema 2.6, innsatsområde 7)</i> <i>b) Arbeide for økt FoU-innsats knyttet til plantedyrking i det circumpolare område.</i> <i>c) Økt satsing på utviklingsarbeid forankret i kunnskapsmiljøenes spisskompetanse.</i> <i>d) Opprette samarbeidsavtale med Norges Forskningsråd.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Initiere modellutviklingsgruppe for å gjøre det mulig for små og mellomstore bedrifter å nyttiggjøre seg sentrale FoU-midler i bedriften selv om de har liten egenfinansieringsevne.</i>
Innsatsområde 5	<i>a) Det må sikres arenaer for høyere utdanning, forskning, forskningsformidling og utviklingsarbeid som fungerer som brobygger mellom lokalsamfunnene og kompetansemiljøene.</i> <i>b) Videreføre og følge opp arbeid med etablering av</i>

	<p><i>møteplasser/utvikling av samarbeidsforum mellom regionrådene og kompetansemiljøene i fylket for erfaringsutveksling og kompetanseutvikling.</i></p> <p><i>c) For å få til samarbeid/nettverk vil Troms fylkeskommune satse på sin rolle som brobygger.</i></p> <p><i>d) Satse på petroleums-gassteknologi i nordområdene for utvikling av et sterkt kompetansemiljø i nord.</i></p> <p><i>e) Arbeide for økt bruk av offentlige støtteordninger slik at næringslivets økonomiske kapasitet til å drive FoU styrkes.</i></p>
Innsatsområde 7	<i>a) Utvikle utdanningsstrategier i et landsdelsperspektiv innen FoU og utdanning, med fokus på områder som petroleum. (Jf tema 2.5, strategi 2b).</i>
Innsatsområde 8	<i>a) Øke innsatsen og samarbeidet rundt utviklingen av relevante tiltak som videreutvikler ansattes og arbeidssøkeres kompetanse, blant annet styrke koblingen realkompetanse – formell kompetanse.</i>
Innsatsområde 9	<i>a) Det må gis et relevant videre- og etterutdanningstilbud rettet mot personer med høyere kompetanse.</i>
Innsatsområde 10	<i>a) For å realisere desentraliserte utdanningstilbud, må regionene kartlegge og definere egne behov og etterspørsel. Bredbånd er her et viktig verktøy.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms fylkeskommune, regionråd/kommuner, Sametinget, Finnmark og Nordland fylkeskommuner, Fylkesmannen i Troms, Aetat, Innovasjon Norge, Norges Forskningsråd, UiTø, høyskolene i fylket, forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø for øvrig og NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

1.2 Videregående opplæring – utfordringer mht arbeidsmarkedsutvikling, arbeidsmarkedsutvikling og arbeidskraftsbehov

Innsatsområder:

1. Utvikle incentiver, som bl.a. Vitensenteret ved UiTø, for bedret rekruttering til fysikk, matematikk og realfag generelt samt til de fag innen helsesektoren som har svak søkning i forhold til arbeidskraftsetterspørselen. Arbeide for motivasjon og bevisstgjøring mht slike utdanningsvalg. Dette må gjelde alle nivå fra grunnskole til høyskole og universitet.
2. Videreføre arbeidet med ulike aktører innen prosjektet "Ungt entreprenørskap" og videreutvikle utdanningstilbudene innen entreprenørskap på høyskole/universitetsnivå.
3. Satse på opplæring innen fiskeri- og oppdrettsrelaterte fag samt arbeide for bedret kunnskap og forståelse innen fangstbehandling og bevaring av kvalitet på fisk.
4. Ungdom må gis kjennskap til næringslivsstrukturen i egen region, og til de mulighetene som utradisjonelle valg gir. Særlig gjelder dette jenter, i helsefag både jenter og gutter.
5. Legge bedre til rette for ungdom som pendler fra kommuner uten videregående skoletilbud.
6. Legge til rette for at utdanningsinstitusjoner og virksomheter kan styrke kontakt og informasjonsvirksomhet overfor hverandre, eksempelvis ved NHOs partnerskapskonsept.
7. Bedriftene må stimuleres til å se nytten av ansatte med høyere utdanning, for å styrke kontakten

mot kompetansemiljøer.

8. Næringslivet bør sammen med høyskolene definere utdanningsmoduler direkte tilpasset markedets behov.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 1.2 Videregående opplæring/arbeidsmarkedsutvikling og arbeidskraftsbehov:

Innsatsområde 1	<i>a) Initiere til samarbeid og nettverksdannelse mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og Troms fylkeskommune for helhetlig problemforståelse og tilpasning av utdanningstilbud. b) Iverksette tiltak som belønner ungdom som velger realfag.</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Rekrutteringen til doudjinæringen må sikres i forbindelse med fagopplæringen, en bør vurdere opprettelse av et felles opplæringskontor for doudji i nord. b) Videreføre samarbeid skole-næringsliv om kompetanseoppbygging for øket bevissthet om eget lokalsamfunn/muligheter. Legge til rette for etablering av lands- og landsdelsdekkende tilbud forankret i stedegne og regionale -fortrinn.</i>
Innsatsområde 5	<i>c) Nødvendig at tiltak som gjelder skole- og -fritidsmiljø for ungdom på VGS opprettholdes og forsterkes, særlig gjelder dette borteboende elever.</i>
Innsatsområde 8	<i>a) Styrke koblingen mellom real- og formell kompetanse, arbeide for utnyttelse av mulighetene for å bygge videre på arbeidssøkeres realkompetanse. b) Legge til rette for internasjonalt rettede/eksportrettede utdanningsmuligheter med fokus på språk, marked, kulturforståelse for norske og utenlandske elever.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Når det gjelder videregående opplæring har Troms fylkeskommune et spesielt ansvar for tilretteleggende virksomhet og initiativ. Andre aktører er regionråd/kommuner, Sametinget, Finnmark og Nordland fylkeskommuner, Aetat, Innovasjon Norge, LO, utdannings- og utviklingsmiljø samt NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

Program 2: Næringsutvikling

Fylkesplanmål:

- Det skal tilrettelegges for et utviklingsorientert, nyskapende og konkurransedyktig næringsliv.

1.1 Rammebetingelser og generelle -virkemidler næringsliv

Innsatsområder:

- 1) Observere konjunkturutviklingen i Troms fylke versus nasjonal utvikling.
- 2) Signalisere overfor sentralt nivå dersom tiltak nasjonalt slår særlig ille ut for næringslivet i Troms grunnet ulik konjunkturutvikling.
- 3) Videreutvikle den regionale utviklingskompetansen gjennom kunnskapsoppbygging, strategiske regionnettverk, deltagelse i internasjonale program samt i internasjonale fora for regionalpolitisk påvirkning.
- 4) Stimulere bedrifter til samarbeid over landegrensene og til utforskning av nye markedsmuligheter.
- 5) Stimulere til etablering av regionale innovasjonssystemer/næringsklynger.
- 6) Utvikle de regionale virkemidlene som grunnlag for næringsutvikling i Troms.
- 7) Tiltak rettet mot kompetanse, entreprenørskap, innovasjon og nyetablering må tilpasses regionale forhold og forutsetninger.

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.1; Rammebetingelser og generelle virkemidler næringsliv:

Innsatsområde 3	<i>a) Troms fylkeskommune må gjennom samarbeidspartnere være en brobygger og pådriver slik at arenaer, miljø, kontakter og allianser skapes og utvikles.</i>
Innsatsområde 5	<i>a) For å utvikle flere regionale innovasjonssystemer/næringsklynger og kreative næringsmiljø, må møteplasser mellom næringsliv, offentlig virksomhet og kompetansemiljø etableres. b) For å få økt grad av innovasjon må også koblinger/næringsklynger mellom ulike næringer stimuleres og tiltak på tvers av næringer prioriteres.</i>
Innsatsområde 6	<i>a) Utvikle samarbeid mellom Troms fylkeskommune og andre virkemiddeloperatører, deriblant Sametinget. b) Ved eventuell økt arbeidsgiveravgift i Troms skal Troms fylkeskommune arbeide aktivt for at det innføres kompenserende ordninger som treffer næringslivet i fylket presist.</i>
Innsatsområde 7	<i>a) Næringslivet må påvirkes til å rekruttere flere med høyere utdanning, siden dette kan øke FoU graden. b) Etablereropplæringen i fylket skal fortsatt prioriteres og samarbeidet rundt entreprenørskap videreutvikles.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms fylkeskommune, regionråd/kommuner, Sametinget, Finnmark og Nordland fylkeskommuner, Fylkesmannen i Troms, Aetat, Innovasjon Norge, Barentssekretariatet, forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø, næringshager og NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

1.2 Landbruk

Innsatsområder:

- 1) **Utvikle et markedstilpasset landbruk i Troms, som kan utnytte de fortrinn vi har i nord. Dette innebærer tilrettelegging for utvikling av så vel tradisjonelt landbruk som småskaladrift.**
- 2) **Utvikle en arealpolitisk påvirkning som sikrer langsiktige drivverdige enheter.**
- 3) **Fokusere på utfordringer i forbindelse med distribusjon av nisjeprodukter.**
- 4) **Skogressursene i fylket skal forvaltes med sikte på å øke avvirking. Bruk og foredling av lokale skogprodukter skal øke, både til tradisjonell trelast, energi fra skog, samt nye bruksområder.**
- 5) **Sørreisa skal ha en sentral rolle som senter for treindustri.**
- 6) **Ta vare på reindriftsinteresser gjennom sikring av areal- og beitegrunnlag.**

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.2; Landbruk:

Innsatsområde 1	<i>a) Tilrettelegge for utvikling av nye produkter og nisjer, herunder videreforedling av matvarer i småskalaformat, slik at merkevarer kan bygges. b) Tilrettelegge for utnytting av naturgitte fortrinn gjennom blant annet å utnytte utmarksbeitene bedre, øke og bedre potetproduksjonen, øke bær- og grønnsakproduksjonen samt utvikle økologisk jordbruk. c) Videreutvikle kompetansetilbudene rettet mot primærprodusenter, avløsere og småskala matprodusenter. d) Iverksette tiltak for å stimulere til samdrift, maskinsamarbeid og andre samarbeidstiltak, og styrke avløssituasjonen. e) For å styrke landbruket må samarbeid og møteplasser i forhold til andre næringer/sektorer utvikles, samt -møteplasser mellom produsent og forbruker.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Det må arbeides for å opprettholde kulturlandskapet og synliggjøre verdien av det.</i>
Innsatsområde 4 og 5	<i>a) Sikre, støtte og videreutvikle treindustrialmiljøene og skogkompetansmiljøene. Gjennom hogst, skogkultur og skogsvegbygging må skogressursene bygges opp.</i>
Innsatsområde 6	<i>a) Legge til rette for utvikling og nettverkssamarbeid innenfor reindriftsnæringen.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Når det gjelder landbruk har fylkesmannen et spesielt ansvar for tilretteleggende virksomhet og initiativ. I visse sammenhenger kan Troms fylkeskommune være aktuell. Andre aktører er regionrådene/kommunene, Sametinget, Innovasjon Norge, landbruksorganisasjonene, samvirkeorganisasjonene i landbruket, Nordnorsk kompetansesenter Holt, reindriftsforvaltningen, skogeierorganisasjonene og Norsk institutt for jord- og skogkartlegging.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi og nettverk, der Fylkesmannen i Troms og Innovasjon Norge har budsjettansvar.

1.3 Fiskeri- og havbruk

Innsatsområder:

- 1) Fylkeskommunen må ta en lederrolle for den regionale utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen i Troms, og utnytte de fortrinn som finnes i fylket.
- 2) Det må arbeides for at strukturendringer i fiskeri- og havbruksnæringa fremmer samfunns- og næringsutvikling i fylket, med en fortsatt desentralisert profil.
- 3) Økonomisk virkemiddelinnsetning mot fiskeri- og havbruksnæringen må bidra til å sikre regionale mål for utvikling.
- 4) Kompensasjonsordninger knyttet til areal, ressurs og produksjonsrettigheter må utredes i planperioden, og konsekvensutredes før innføring.
- 5) Tema som rekruttering, rettigheter og fordeling av disse må gis økt fiskeripolitisk fokus.
- 6) Fiskeindustriens lokalisering må fortsatt være et fortrinn i råstoffmarkedet. Rammevilkårene for industrien må styrkes i form av forbedring av råstofftilgang og markedsforhold samt økt verdiskaping av fisk som nå transitteres gjennom fylket.
- 7) Det må satses på bruk av fangstmetoder og en fangstbehandling som gir best mulig råstoffkvalitet.
- 8) Arbeidet med tilrettelegging for økt produksjon av settefisk av laks og ørret i Troms må videreføres.
- 9) En regional strategi for utvikling av marine arter i oppdrett må utformes. Det må arbeides for opprettelse av strategiske selskap eller programmer som bidrar til oppskalering og kommersialisering av nye arter i oppdrett, samt tilrettelegging for systemer for distribusjon og omsetning.
- 10) Det må arbeides for å redusere areal som flaskehals for den videre utviklingen av oppdrettsnæringen. Muligheter for samlokalisering av ulike arter i oppdrett må utredes, siden dette kan øke produksjonspotensialet og bidra til å redusere båndlagte lokaliteter.

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.3; Fiskeri- og havbruk:

Innsatsområde 2	<i>a) Vurdere tiltak for å bedre mottakssiden i fiskerinæringen, slik at fiskeflåten i Troms kan opprettholdes.</i>
Innsatsområde 3	<i>a) Fiskerinæringen må stimuleres til å utvikle nisjeprodukter og arbeide mot nye markeder. b) Det må arbeides for kompetanseheving med hensyn på marked og økonomi. Dette gjelder særlig oppdrettsnæringen. c) Stimulere til utvikling av innovasjonsmiljø innen marine næringer.</i>
Innsatsområde 6	<i>a) Videreutvikle foredlingsindustrien for fisk og reke.</i>

Innsatsområde 8	a) <i>Smoltproduksjonen i fylket må bli mer konkurransedyktig for eksempel gjennom å fokusere på bedre energi- utnyttning, alternative energikilder og FoU.</i>
Innsatsområde 9	a) <i>Det må vurderes tiltak for å få sterkere samordning av produksjon/tjenester i oppdrettsnæringen innenfor et geografisk område.</i>
Innsatsområde 10	a) <i>Kartlegge/reducere konfliktnivået mellom fiskeri og havbruk for å øke verdiskapingen i begge næringene.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Innovasjon Norge har gjennom operatøransvaret et særlig ansvar for initiativ. Andre aktører er Troms fylkeskommune, regionrådene/kommunene, Sametinget, Fiskeridirektoratet region Troms, utdannings-, forsknings- og utviklingsmiljøene, fiskeflåteorganisasjonene og NHO.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

2.4 Kombinasjonsnæringer

Innsatsområde:

- 1) **Det må i perioden satses sterkere på tilrettelegging for kombinasjonsnæringer.**

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.4; Kombinasjonsnæringer:

Innsatsområde 1	a) <i>For at flere skal kunne finne nye yrkesmuligheter må kompetansehevingstiltak utvikles og kombinasjonsnæringer prioriteres av virkemiddelapparatet.</i> b) <i>Særlig tilrettelegging for videreutvikling av samiske kombinasjonsnæringer.</i>
------------------------	---

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområde og strategier:

Troms fylkeskommune, regionrådene/kommunene, Fylkesmannen i Troms, Innovasjon Norge, Sametinget, NHO/næringsliv og Aetat.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi og nettverk.

2.5 Petroleum

Innsatsområder:

- 1) **Petroleumsmiljøene må styrkes i nord.**
  - Harstad skal fortsatt ha status som oljesenter i nord ved at tillagte oppgaver opprettholdes og videreutvikles.
  - Tromsø med sitt forsknings- og kompetansemiljø må i sterkere grad bli synlig i utviklingen av oljeindustrien i nord.
  - De tre nordlige fylkeskommunene må styrke sitt samarbeide om tilrettelegging for petroleumsvirksomhet.
- 2) **Nordnorsk markedsandel i petroleumsvirksomheten må økes gjennom kompetansehevingstiltak og nettverksbygging.**
- 3) **Kompetansebasert næringsvirksomhet må økes gjennom bl.a. industriell utnyttelse av gass.**
- 4) **Infrastruktur må styrkes bl.a. gjennom et distribusjonssystem for gass.**
- 5) **Det må være fokus på prinsippet om bærekraftig utvikling og miljø ved å prioritere tiltak som går på å erstatte eksisterende energiløsninger med gass, spesielt i transportsektoren.**
- 6) **Petroleumspanen for Troms må revideres i 2004.**

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.5; Petroleum:

Innsatsområde 1	<i>a) Et gjensidig nyttig og utviklende samarbeid mellom Harstad og Tromsø må etableres.</i> <i>b) Mulighetene for samarbeid og leveranser i forbindelse med den voksende russiske petroleumsaktivitet i -Barentshavet og oljetanktrafikken langs kysten må utnyttes.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Utvikle samarbeidsopplegg med vekt på arbeidsdeling og felles framstøt for å sikre økt andel av oppdragene knyttet til petroleumsvirksomheten i Nord-Norge.</i> <i>b) For å sikre rekruttering fra landsdelen må det utvikles nordnorske utdanningstilbud for oljebransjen der oljeindustrien mobiliseres og forpliktes til å delta i utviklingen av disse, samt bruke disse tilbudene for sine egne opplæringsbehov.</i>
Innsatsområde 3	<i>a) De industrielle mulighetene basert på miljøutfordringer relatert til Snøhvit og petroleumsvirksomhet må utnyttes.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms fylkeskommune, regionrådene/kommunene, Innovasjon Norge, NHO/næringsliv, fag fora, utdannings-, forsknings- og utviklingsmiljø, Snøhvit næringsforening og LO.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

2.6 Øvrig industri og tjenesteytende næringer

Innsatsområder:

- 1) Det må settes fokus på kompetansehevingstiltak innenfor industrien for å øke verdiskapingen.
- 2) Det må settes fokus på kompetansehevingstiltak innenfor tjenesteytende næringer for å øke verdiskapingen.
- 3) Det må arbeides for utvikling innenfor kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteyting og informasjons- og kommunikasjonsteknologi.
- 4) Eksisterende høykompetansebaserte næringsklynger og innovasjonssystemer må videreutvikles.
- 5) Ved etablering av nye næringsklynger i Troms skal det legges vekt på nyskapings- og innovasjonspotensialet. Det legges også vekt på potensialet for samarbeid og nettverk mellom de ulike klyngedannelsene.
- 6) Det må legges til rette for at Tromsø skal beholde og videreutvikle sine forutsetninger for å lykkes med -utviklingsarbeidet innen bioteknologi.
- 7) Det må stimuleres til at den kompetansen som finnes i forskningsmiljøene i regionen beholdes og videreutvikles som grunnlag for framvekst av bioteknologi i Troms.
- 8) MABIT programmet må videreføres.
- 9) Bioklynge Nord må formaliseres og videreutvikles.

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.6; Øvrig industri og tjenesteytende næringer:

Innsatsområde 1	<i>a) Ved utvikling av kompetansehevingstiltak må disse ta sikte på å utvikle bedre betalte produkter og nye markedsområder. b) Stimulere til å utvikle industri og annen næringsvirksomhet som kan levere varer og tjenester til basisnæringene og på den måten styrke de regionale næringsmiljøene.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Tilrettelegge for at kultur kan være et grunnlag for næringsutvikling. b) Vurdere tiltak for å øke markedskompetansen i de tjenesteytende næringene. c) Tilrettelegge for at design og arkitektur kan gi konkurransefortrinn i næringsutvikling. Satse blant annet på klimatilpasning av bygnings- og utemiljø gjennom forming og materialbruk.</i>
Innsatsområde 5	<i>a) Samlokalisering og organisert samarbeid må stimuleres slik at synergieffekter og reduserte kostnader kan oppnås.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms fylkeskommune, regionrådene/kommunene, Sametinget, Innovasjon Norge, NHO/næringsliv, utdannings- forsknings- og utviklingsmiljø, LO og næringshagene.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi og nettverk.

2.7 Reiseliv

Innsatsområder:

- 1) Det må arbeides for å få til en velfungerende og målrettet organisasjonsmodell på fylkesnivå, samt et landsdelssamarbeid.
- 2) Ved utvikling av nye produkt innenfor reiselivet må disse være tilpasset markedet. Det må særlig satses på utvikling i aktivitetsbaserte produkter, som kan trekke flere turister til Troms. Det bør utvikles natur- og kulturbaserte reiselivsprodukter.
- 3) Nasjonal turistveg med tilhørende infrastruktur må utvikles.
- 4) Utvikling av tiltak for å øke kvaliteten på reiselivsproduktene i Troms. Dette kan blant annet gjøres gjennom kompetanseheving.
- 5) Bidra til mest mulig målrettet markedsføring, samt evaluering av markedsarbeid.

Regionalt samarbeidsforums felles strategier 2.7; Reiseliv:

Innsatsområde 1	<i>a) Det må arbeides for sterkere samarbeid i næringa. Samarbeid må også utvikles i forhold til andre næringer og sektorer slik som landbruk, fiskeri og kultur.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Tilrettelegge for kultur- og aktivitetsbaserte produkter i reiselivssammenheng, samtidig som kulturens ekte uttrykk bevares. b) Tilrettelegge for at verna områder i Troms kan brukes i reiselivssammenheng samtidig som at verneformålene bevares. c) Arbeide for etablering av ett eller flere nasjonalparksentre i Troms. d) Utarbeide en strategi for utvikling av fisketurisme i Troms sammen med fiskerinæringen e) For å fremme næringsutvikling kan også idrettsanlegg omfattes.</i>
Innsatsområde 3	<i>a) Bedriftene i tilknytning til Nasjonal turistvei må utvikles slik at det skapes et mer mangfoldig aktivitetstilbud.</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Øke markedskompetansen når det gjelder reiselivsprodukter og arrangementsutvikling for aktørene i reiselivsbransjen.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

”Troms reiseliv” (det nye fylkesselskapet)/Troms fylkeskommune, regionråd/kommuner, Fylkesmannen i Troms, Sametinget, Direktoratet for naturforvaltning, Innovasjon Norge, NHO/reiselivsnæringen og forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø, spesielt høgskolen i Harstad.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi og nettverk.

Program 3: Logistikk og infrastruktur

Fylkesplanmål:

- Infrastruktur skal fokuseres som grunnlag for regional utvikling i Troms:
  - Infrastruktur for transport og telekommunikasjon skal forvaltes og utvikles for å gi samfunns- og næringsliv vilkår for utvikling og markedstilgang på nivå med landets sentrale regioner.

3.1 Innledning

Gjennom behandlingen av de strategiske perspektivene for Nasjonal transportplan 2006-2015 har Troms understreket samferdselens betydning for nærings- og samfunnsutviklingen i regionen. Strategisk analyse for Troms understreker den nasjonale betydningen marine næringer i fylket vil ha for framtidig verdiskaping, og det vil derfor også være en nasjonal utfordring å legge til rette for å utnytte dette potensialet.

Gjennomføring vil i stor grad skje gjennom vedtak knyttet nasjonale og regionale samferdselsplaner og samferdselsbudsjetter. I den 4-årige RUP vil det i hovedsak satses på å gjennomføre utredningsarbeid knyttet til gjennomføring.

Innsatsområder:

1.0 Transportinfrastruktur

- 1) Nord-Norge og Troms må identifisere de nye transportnettene og legge til rette for satsinger som er i tråd med de strukturer vi vil være avhengige av.
- 2) Det må etableres effektive feedersystem inn mot knutepunktene Tromsø og Narvik. For sjøtransport vil dette i hovedsak bety tiltak i de største trafikkhavnene og de største fiskerihavnene, på vegsiden må det legges til rette for effektive vegtransporter inn mot knutepunktene. Dette vil blant annet innebære at det etableres fast dekke og økt aksellast på en betydelig større andel av fylkesvegnettet, samt rassikring av de viktigste vegstrekningene. Alternativ til fysiske rassikringstiltak må vurderes der det er hensiktsmessig ut fra kostnadene.
- 3) Det må defineres et hovedvegnett for havbruks- og fiskerinæringens behov for uttransport av ferskfisk, der det gis høy prioritet til regularitet og fremkommelighet.

3.3 Kystovervåking

- 4) Styrke samarbeidet med nasjonale og internasjonale aktører for å øke sjøsikkerheten.
- 5) Styrke nasjonal kunnskap og kompetanse om havområdene og polare forhold.

3.4 Bredbånd

- 6) Samarbeidet mellom kommuner og fylkeskommunen skal forankre utbyggingen av bredbånd og fremme nettbaserte løsninger både for privat og offentlig sektor.
- 7) Samarbeidet med FoU/statlige institusjoner i fylket skal videreføres.
- 8) Fylkeskommunens bredbåndsfond skal styrkes.
- 9) Stamnettet skal fram til alle kommunene i fylket.
- 10) Prosjektet bør utvides til å omfatte interregionalt samarbeid på Nordkalotten og i Barentsregionen.

Regionalt samarbeidsforums felles strategier; Logistikk og infrastruktur:

Innsatsområde 1	<i>a) Det må arbeides med bedre logistikksystem for fly- og sjøtransport av fiskeri- og havbruksprodukter. b) Tiltak rettet mot næringslivets behov for leveringssikkerhet/dyktighet og distribusjon må vurderes. c) Vurdere betydningen av infrastruktur og ulike logistikk løsninger i en regional utviklingsammenheng.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Arbeidet med knutepunktshavner med hensyn til sjøtransport og fersk fisk må videreføres.</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Det må bli bedre samordning av sivile og militære systemer for kystovervåking og beredskap. b) Det må arbeides for at det nasjonalt blir gitt økte ressurser til utvikling av kystovervåking og oljevernberedskap.</i>

Aktuelle aktører for realisering av strategier og innsatsområder:

Troms fylkeskommune, regionråd/kommunene, Statens vegvesen, Innovasjon Norge, Forsvaret, Kystverket, Avinor og NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

Program 4: Robuste regioner

4.1 Senterstrategi og lokalsamfunn

Fylkesplanmål:

- Hovedtrekkene i bosettingsmønsteret i Troms skal opprettholdes ved å styrke hele senterstrukturen og skape livskraftige lokalsamfunn.
- For å stimulere til egenutvikling, selvstendighet og medansvar skal barn og ungdom sikres muligheter til deltakelse og innflytelse i det regionale demokrati.

4.1.1 Senterstrategi

I Fylkestingets behandling av Fylkesplan 2004-2007 ble det fattet vedtak om at det skal utarbeides en fylkesdelplan rundt framtidig senterstruktur. I den skal alle aktuelle forhold utredes. Fylkesdelplanen legges fram til politisk behandling i forbindelse med mellomrevisjon av fylkesplanen i 2007.

Innsatsområder:

- 1) Kommunene samarbeider slik de finner formålstjenlig, ved regionrådssamarbeid og i andre sammenhenger. Samarbeid mot næringsliv bør skje ut fra de regionale strukturer som er hensiktsmessig for næringslivet.
- 2) Samarbeid på tvers av fylkesgrensene er formålstjenlig og nødvendig, særlig i Sør-Troms/nordre Nordland.
- 3) Regionsentrene Storslett, Bardufoss og Sjøvegan har hatt en positiv utvikling som må videreføres og utvikles. Det må også satses på å utvikle Finnsnes som bykonsept og Setermoen og Skjervøy som bygdeby og kystby i Troms.
- 4) Samferdselsmessig infrastruktur, offentlige kommunikasjoner og bredbånd danner forutsetninger for i hvor stor grad senterstrategien kan fungere etter hensikten. Det skal være fokus på hva som kan gjøres for å styrke tilgjengeligheten fra hele fylket til sentra på høyere nivåer i senterstrukturen, og da særlig til Tromsø.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.1.1 Senterstrategi:

Innsatsområde	<i>Det skal utarbeides en fylkesdelplan for senterstrategi (jf. Fylkestingets vedtak).</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Bidra til å utvikle senterstrukturen og robuste regioner gjennom desentralisering av offentlige tjenester. b) Utvikle fylkets robuste regioner ved å styrke relasjonene mellom senter og omland på ulike nivå. c) Satsing på tiltak som ivaretar et kjønns- og livsfaseperspektiv som grunnlag for regional utvikling.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommuner, Fylkesmannen i Troms og utviklings- og kompetansemiljøer.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.1.2 Lokalsamfunnsutvikling

Lokalsamfunn møter utfordringer både mht kompetanse, næringsutvikling og logistikk og infrastruktur. De innsatsområder som er trukket opp innenfor de ulike program er derfor også relevante strategier for lokalsamfunnsutvikling; i tillegg til de spesifikke innsatsområder nedenfor.

Innsatsområder:

- 1) For å lykkes i tiltaks- og utviklingsprosjekter er lokal forankring, samarbeid, dialog og arenabygging mellom ulike aktører sentralt. Det er nødvendig med god prosjektplanlegging og oppfølging.
- 2) Kompetanse i utviklingsrettet prosjekt- og programarbeid må vedlikeholdes og videreutvikles. Det må bygges på eksisterende og nye arenaer for erfarings- og kunnskapsformidling. Fylkeskommunens rolle som nettverksbygger og initiativtaker er viktig.
- 3) Barn og ungdom er fylkets viktigste ressurs for å utvikle et livskraftig og nyskapende Troms. Deres behov må derfor bli synliggjort og ivaretatt og de må aktivt tas med og tas hensyn til i offentlige beslutningsprosesser.
- 4) Oppfølging av prosjekt ”Regionale kvinnebilder i Troms” innenfor de ulike innsatsområder.
- 5) Det må satses på kommunale utviklingsfond.
- 6) Det er fortsatt nødvendig med støtte til dagligvarehandelen i spredtbygde strøk.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.1.2 Lokalsamfunnsutvikling:

Innsatsområde 1	<i>a) Bidra til å utvikle lokalsamfunn som preges av nyskaping og rekruttering som kan møte utfordringene mht. kompetanse, næringsliv og infrastruktur.</i>
Innsatsområde 3	<i>a) Tilrettelegge for utviklingsmiljø, nettverks- og småsamfunnsprosjekter i distrikts-Troms.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommuner, Fylkesmannen i Troms og utviklings- og kompetansemiljøer.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.2 Bærekraftig utvikling

Fylkesplanmål:

- All virksomhet i Troms skal bygge på prinsippet om bærekraftig utvikling, som sikrer at naturgrunnlaget bevares og overleveres til framtidige generasjoner.

4.2.1 Arealressurser og biologisk mangfold:

Innsatsområder:

- 1) Det må utvikles en helhetlig strategi på et regionalt nivå for miljø og naturressurser i Troms, som også kan virke som en veiledning for kommunalt nivå.
- 2) Fylkeskommunen vil utarbeide en fylkesdelplan for arealforvaltning i Troms. Gjennom samhandling med kommunene og regionale aktører, skal planprosessen resultere i felles

- regionalpolitiske retningslinjer og strategier for arealbruk.
- 3) Kommunenes kapasitet og kompetanse på miljø og planlegging må styrkes for å sikre langsiktighet i areal- og ressursforvaltning, og redusere tidkrevende enkeltsaks- og dispensasjonssaksbehandling.
  - 4) Planleggingskompetansen i kommunene må styrkes og utvikles for å redusere konfliktnivået for bruk og vern av kystsonen.
  - 5) Kartleggingen av kultur- og naturressurser må videreføres og digitale verktøy for arealplanlegging og bruken av dem må videreutvikles.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.2.1 Arealressurser og biologisk mangfold:

Innsatsområde 1 og 3	<i>a) Planleggingskompetansen må økes gjennom interkommunalt samarbeid om for eksempel; kystzoneplanlegging, landbruk og miljø og vanndirektiv.</i>
Innsatsområde 1	<i>a) Det er nødvendig at kommuner, fylkeskommune og statlige myndigheter samarbeider om tiltak og kartlegging som kan redusere konflikten i 100 m beltet i strandsonen. b) Det skal etableres et forum for kystzoneplanlegging i fylket, og fylkesdelplan for kystsonen skal rulleres.</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Det er nødvendig å kartlegge gyteområder for fisk, fiskeområder, oppvekstområder langs kysten, b) samt vern av gyteområder⁵. c) Arbeidet med regionale kystzoneplaner skal videreføres.</i>
Innsatsområde 5	<i>a) Møte utfordringer med henhold til kartlegging av biologisk mangfold gjennom samarbeid.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommunene, Fylkesmannen i Troms, Fiskeridirektoratet og forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.2.2 Marine ressurser

Innsatsområder:

- 1) Det må legges til rette for en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen. Dette vil gi merverdi for produktene og virke positivt for næringsaktørene og lokalsamfunnet.
- 2) Det må legges til rette for at fiskeriene i størst mulig grad kan utvikle og bruke de mest ressursvennlige og skånsomme redskapstyper og høstingsformer.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.2.2 Marine ressurser:

Innsatsområde 1	<i>a) Havbruksnæringen skal gjøres bedre miljøtilpasset.</i>
------------------------	--

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommunene, Fylkesmannen i Troms, Fiskeridirektoratet, Kystverket, havbruksnæringen (FHL-havbruk), Statens veterinære senter og forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.2.3 Rovvilt:

Innsatsområder:

- 1) *Samarbeid med næringene og med kommuner om informasjon og forebyggende tiltak mot rovdyr tap av husdyr og andre tapsfaktorer for sau og rein, må videreutvikles.*
- 2) *Rovdyrstammen må reduseres (jerv og gaupe).*

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.2.3 Rovvilt:

Innsatsområde 1	<i>a) Samarbeide for å påvirke nasjonal rovdyrpolitikk for å bedre rammebetingelsene og utvikle gode regionforvaltningsmodeller. b) Prosjektretta samarbeid for å utvikle forvaltnings- og driftsformer som bidrar til å redusere tap i husdyrhold og reindrift på grunn av rovvilt.</i>
Innsatsområde 2	<i>a) Det skal arbeides for en rovviltforvaltning som gir rom for landbruks- og reindriftnæringa i Troms.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommunene, Fylkesmannen i Troms, Sametinget, landbruks – og reindriftnæringen, Innovasjon Norge og forsknings-, utdannings- og utviklingsmiljø.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.2.4 Klima og energi

Innsatsområder:

- 1) Fremme samarbeid regionalt mellom næringslivet og det offentlige for å utnytte utviklingspotensialet for energibærere som biobrensel, vind, varmepumpe, biogass og spillvarme, samt andre energialternativer som mini- og mikrokraftverk vil fokuseres på.
- 2) *Fremme etablering av et regionalt distribusjonssystem for naturgass/biogass og bidra til omlegging til bruk av naturgass og biogass som drivstoff.*
- 3) Følge opp og revidere ”Handlingsplan for klima & energi i Troms”.

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommunene, Fylkesmannen i Troms, NHO/næringsliv, Innovasjon Norge, og forsknings- utdannings- og utviklingsmiljø.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.2.5 Avfall og forurensning:

Innsatsområder:

- 1) Arbeide for å oppnå redusert avfallsproduksjon, forsvarlig håndtering og økt gjenvinning.
- 2) Bistå kommunene for å møte kravene fra EUs rammedirektiv for vann.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.2.5 Avfall og forurensning:

Innsatsområde 1	<i>a) Vurdere utredning av industriell utnyttelse av husholdningsavfall og spesialavfall. b) Tilrettelegging for å starte opp forsøk med kommunale råtneanlegg for produksjon av biogass. c) Utvikle systemer for retur av landbruksemballasje og annet plastavfall fra landbruksdrift. Samarbeid for å finne løsninger på dette er nødvendig.</i>
------------------------	--

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommunene, Fylkesmannen i Troms, landbruksorganisasjonene, NHO/næringsliv, Innovasjon Norge og forsknings- og utviklingsmiljø.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi og nettverk.

1.0 Kultur

Fylkesplanmål:

- For å sikre det regionale mangfoldet i bosetting og levemåte skal vår felles kulturarv; både den norske, samiske og kvenske, legges til grunn for utvikling av alle samfunnsområder. Kulturpolitikk og folkehelsearbeid skal bidra til økt livskvalitet for befolkningen.

Fylkesplan for Troms 2004-07 har tematisert kultur og har trukket opp konkrete innsatsområder. De fleste av -disse innsatsområdene må finansieres over andre budsjett enn de som vil være hovedfinansieringskilder for -fireårig RUP.

Regionalt Samarbeidsforum Troms har pekt på at kultur er viktig innenfor alle programområdene i RUP. Dette gjelder spesielt viktigheten av å ha fokus på koblinger mellom næringsutvikling og kultur samt kulturens eget potensial for næringsutvikling⁶.

4.3.1 Samiske interesser

Det foreligger en avtale mellom Sametinget og Troms fylkeskommune. Arbeidet med de samiske spørsmål vil være forankret i avtalen. Avtalen legger føringer på finansiering av enkelte tiltak innenfor RUP, for øvrig vil også realisering av tiltak (særlig innsatsområde 1, Kultur og språk) i

hovedsak finansieres over andre budsjett enn RUP. Av helhetshensyn er imidlertid alle fylkesplanens innsatsområder mht. samiske spørsmål tatt inn i RUP.

Innsatsområder:

Kultur og språk:

- 1) Gjennomføring av tiltak, inkludert satsing på samiske senter; Ája Samiske Senter og Várdobáiki, ønske om å realisere Ullsfjord og Senja språksenter, opplæring i samisk språk og kultur, inkludert bruken av samiske stedsnavn. Det skal samarbeides nærmere om museumsvirksomhet og bibliotektilbud. Partene skal inngå et mer forpliktende samarbeid i forvaltningen av kulturminner. Partene vil styrke formidlingen av samisk kultur og kulturforståelse, og vil legge forholdene til rette for levedyktige samiske foreninger i Troms. Det skal satses på Tromsø som urfolksby.

Regional utvikling:

- 2) Sametinget og Troms fylkeskommune vil rette særskilt oppmerksomhet mot kommunene i Troms med -tanke på at kommunene skal utvikle sin egen samepolitikk.

Nordområdeutvikling:

- 3) Strategien bør omfatte både nasjonale og grenseoverskridende tiltak. Det arktiske samarbeidet, Barentssamarbeidet, Norges bilaterale arbeid i forhold andre arktiske stater, EU's nordlige dimensjon og arktiske vindu, Nordkalottsamarbeidet og arbeidet i Northern Forum, inkluderes.
- 4) Sametinget og Troms fylkeskommune må samarbeide om å påvirke de nasjonale rammebetingelsene for å skape livskraftige lokalsamfunn i Troms.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.3.1 Samiske interesser:

Innsatsområde 1	<i>a) Utvikling av samiske sentre skal være et ledd i utviklingen av samisk språk, næring og kultur.</i>
------------------------	--

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommuner, Sametinget og samiske sentre.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.3.2 Kvenene – en nasjonal minoritet:

Innsatsområde:

- 1) Fylkeskommunen må være politisk pådriver for å få etablert statlige virkemidler som gjør det mulig å realisere kvenske kultursatsinger i et regionalt samarbeid. Fylkeskommunen vil bidra til å realisere Kvenkultursenteret i Nordreisa.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.3.2 Kvenene – en nasjonal minoritet:

Innsatsområde 1	<i>a) Satsning på relasjoner og samarbeid over landegrenser på Nordkalotten kan gi grunnlag for b) kultur- og næringsutvikling.</i>
------------------------	---

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommuner, Norske Kveners forbund og Tornedalsrådet.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.4 Grunnleggende forutsetninger for offentlig sektor

Fylkesplanmål:

- Opprettholde og utvikle samfunnsservice og gode levevilkår til innbyggerne i alle deler av fylket.

4.4.1 Kommuner/fylkeskommunen

Innsatsområde:

- 1) Det må iverksettes utviklingsarbeid omkring nye samarbeidsformer og stimuleres til ytterligere utvikling av interkommunale/regionale samarbeid om tjenesteproduksjon, herunder også samarbeid om kompetanseressurser på ulike områder.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.4.1 Kommuner/fylkeskommunen:

Innsatsområde 1	<i>a) Modellutvikling knyttet til regional planlegging.</i>
------------------------	---

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune og regionråd/kommuner.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.4.2 Statlige arbeidsplasser:

Innsatsområde:

- 1) Kommuner, regionråd og fylkeskommunen må samarbeide om valg av strategier med siktemål å få utlokalisert statlige arbeidsplasser til Troms fylke. Samarbeidet må tuftes på en objektiv gjennomgang av ulike lokaliteters fortrinn fulgt opp lojalt med bakgrunn i et felles landsdelsperspektiv.

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune og regionråd/kommuner, NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

4.4.3 Forsvarets betydning for regional utvikling i Troms:

Innsatsområder:

- 1) Det må arbeides for positive regionale effekter av Forsvarets tilstedeværelse.
- 2) Det sivil-militære samarbeidet i Troms må sees i et regionalt perspektiv.
- 3) Troms skal fortsatt legge til rette for utnytting av de unike samøvningsmuligheter som finnes i fylket.
- 4) Utnytte Forsvarets kompetanse i sivil- militært samarbeid for å fremme næringsutvikling.

Regionalt Samarbeidsforums felles strategier; 4.4.3 Forsvarets betydning for regional utvikling i Troms:

Innsatsområde 1	<i>a) Det skal utarbeides en fylkesdelplan for Forsvaret i Troms. b) Arbeide aktivt for å utvikle og beholde Forsvaret i Troms. c) Synliggjøre og markedsføre våre fortrinn som lokaliseringssted for Forsvaret.</i>
Innsatsområde 4	<i>a) Utnytte markedsmuligheter internasjonalt i relasjonen med Forsvaret. b) Tilrettelegge for spesielle kompetanse- og utviklingsmiljø basert på sivil-militært samarbeid.</i>

Aktuelle aktører for initiativ og realisering av innsatsområder og strategier:

Troms Fylkeskommune, regionråd/kommuner, Forsvaret, Innovasjon Norge og NHO/næringsliv.

Ressursinnsats: Kompetanse/egeninnsats, økonomi, nettverk og politisk påvirkning.

Vedlegg

Utfyllende retningslinjer kommunale næringsrettede fysiske infrastrukturtiltak

1. *Innledning*

Som et ledd i oppfølgingen av ansvarsreformen innen Kommunal- og regionaldepartementets programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk, ble det fra og med budsjettåret 2003 gjennomført en omfattende endring av budsjettstrukturen. I stedet for å fordele midlene over flere kapitler og poster, ble midlene i stedet lagt inn i Kap 551 post 60 – Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling.

Sammen med denne budsjettomleggingen ble det utarbeidet nye retningslinjer som trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2003. De nye retningslinjene viderefører muligheten for at fylkeskommunen kan innvilge støtte til kommunale næringsrettede fysiske investeringer, men på grunn av sin generelle karakter forelå det et behov for å få etablert et sett med detaljerte retningslinjer som klargjør støtteformål, støttesatser, krav til søknader mv.

Retningslinjene for støtte til kommunale næringsrettede infrastrukturtiltak er utfyllende i forhold til de generelle retningslinjene for Kap 551 post 60, og erstatter samtidig:

- Rundskriv H-18/98 Tilrettelegging for næringsutvikling
- Rundskriv H-19/98 Program for vannforsyning.

2. *Mål for virkemiddelbruken*

Med utgangspunkt i Fylkesplan for Troms 2004-07 og Regionalt utviklingsprogram 2004-07, legges følgende mål til grunn for virkemiddelbruken:

- Bidra til opprettholdelse og utvikling av samfunnsservice og gode levevilkår til innbyggerne i alle deler av fylket.
- Bidra til styrking av senterstrukturen og utvikling av livskraftige lokalsamfunn.
- Bidra til å utvikle lokalsamfunn som preges av nyskaping og rekruttering som kan møte utfordringene mht kompetanse, næringsliv og infrastruktur.
- Bidra til tilrettelegging for et utviklingsorientert, nyskapende og konkurransedyktig næringsliv.
- Bidra til styrking av de sjøbaserte kommunikasjonslinjene mellom regionsentra, lokale sentra og omlandet.

3. *Geografisk avgrensning*

Virkemiddelordningen gjelder i sin helhet for samtlige kommuner i Troms.

4. Prinsipper for virkemiddelbruken

4.1. Infrastrukturtiltak som kan oppnå støtte

Følgende kommunale infrastrukturtiltak kan oppnå støtte:

- Tilrettelegging av næringsarealer.
- Industrikaier og kaier som skal dekke trafikkformål.
- Stedsutvikling.
- Vannforsyning.

4.1.1. Tilrettelegging av næringsareal

I forbindelse med kommunal tilrettelegging av næringsareal, kan følgende tiltak oppnå støtte:

- Opparbeidelse av hovedanlegg for vei, vann, avløp og overvann.
- Bygging av omfatningssjeté for å hindre utvasking/utgliding av bakenforliggende næringsareal ved utfylling i sjø.
- Mudring for å oppnå tilfredsstillende stabilitet for omfatningssjeteen.
- Tilskuddsberettiget andel av hovedanlegg for vei, vann, avløp og overvann er i utgangspunktet anleggsopparbeidelse fram til reguleringsgrensen. Imidlertid kan det være aktuelt å regne framføring fram til et sentralt punkt innenfor reguleringsplanen som tilskuddsberettiget andel, dersom:
- Det er etablert/skal etableres støtteberettigta kai (jf. 4.1.2) i tilknytning til næringsarealet.
- Det tilrettelegges et næringsareal > 10 da

4.1.2. Industrikaier og kaier som skal dekke trafikkformål

Følgende utbyggingstiltak kan oppnå støtte:

- Bygging av faste eller flytende kaier.
- Utvidelse av eksisterende kai for å bedre forholdene for eksisterende virksomheter og/eller etablering av nye virksomheter.
- Mudring i tilknytning til kai for å oppnå tilstrekkelig dybde foran kai.
- Utlegging av frontmolo/fyllingsfot inkl. stabiliseringsmudring for fyllingsfoten.

4.1.3. Stedsutvikling

Tiltak som kan oppnå støtte må være geografisk lokalisert til sentrumsområdet i byer og tettsteder. Følgende tiltak kan oppnå støtte:

- Utarbeidelse av stedsanalyse¹
- Opparbeidelse av offentlige uterom (torg, plasser, mv).
- Møblering/belysning av offentlige uterom.
- Opparbeidelse av grøntstruktur.
- Opparbeidelse av miljøgate(r), g-/s-veger, parkeringsløsninger.

4.1.4. Vannforsyning

Det kan innvilges støtte til eksisterende/nye kommunale, interkommunale og private vannverk (andelsvannverk og andre større fellesvannverk). Støtte kan gis til tiltak ved nye/eksisterende vannverk som har som formål å:

- Oppnå tilfredsstillende leveringssikkerhet/kapasitet. Eksempler på tiltak vil være;

Høydebasseng, ringledninger, trykkøknings-/trykkreduksjonsanlegg, ombygging inntaksarrangement, utbygging av ny kilde, parallelle overføringsledninger.

- Oppnå tilfredsstillende drikkevannskvalitet levert til abonnentene. Eksempler på tiltak vil være utbygging av ny kilde, vannbehandlingsanlegg for etablering av 1. og/eller 2. hygieniske barriere.

4.2. Støttesatser

Maksimal tilskuddsprosenten for vannforsyningstiltak er 25 % av tilskuddsberettigede kostnader. I særlige tilfeller kan fylkeskommunen innvilge tilskudd med en støttesats på inntil 50 %.

For øvrige kommunale infrastrukturiltak er maksimal tilskuddsprosent 50% av tilskuddsberettigede kostnader. Ved utmåling av tilskudd til kommunal vannforsyning vil det bli lagt vekt på følgende opplysninger:

- Finansiell dekningsgrad før og etter utbygging.
- Årsgebyr ekskl. mva for en standardbolig på 120 m² bruksareal basert på vedtatt finansiell dekningsgrad.
- Gebyrsats ved bruk av vannmåler (m³-pris) ekskl. mva. basert på vedtatt finansiell dekningsgrad.
- Utbyggingstiltakets samfunnsmessige betydning

4.3. Kostnadsoverskridelser

Som hovedregel gis det ikke tilskudd til delvis dekning av kostnadsoverskridelser forbundet med gjennomføring av prosjektet. Fylkeskommunen kan imidlertid gjøre unntak fra dette, dersom det er foreliggende helt spesielle grunner til overskridelsen som kommunen ikke hadde mulighet til å forutse da søknaden opprinnelig ble utarbeidet.

4.4. Forholdet til kommunale utviklingsfond

For alle formål der støtteberettigede kostnader (tilskuddsgrunnlaget) utgjør < 300 000,- Nkr, skal søknad om støtte sluttbehandles i den enkelte kommune. Dette gjelder også for prosjekter der to eller flere kommuner samarbeider.

Formål der støtteberettigede kostnader er ≥ 300 000 Nkr kan etter kommunens egen prioritering behandles med henblikk på del- eller fullfinansiering fra kommunalt utviklingsfond. Delfinansieringsbidrag fra kommunalt utviklingsfond betraktes i slike tilfeller som del av den kommunale egenkapitalen.

5. *Krav til gjennomføring av tiltaket*

Det stilles følgende krav til støttemottaker i forbindelse med gjennomføring av tiltaket:

- I sluttrapport og ved omtale av tiltaket i media eller på støttemottakers hjemmesider, skal det opplyses om at Troms fylkeskommune v/regional utviklingsetat har støttet tiltaket. Grafisk datafil med eget symbol til dette bruk kan fåes ved henvendelse til Troms fylkeskommune.
- Alle anskaffelser av varer og tjenester som inngår i tiltaket, inklusive prosjektledelse, skal skje i henhold til lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
- Tiltaket må utføres i samsvar med de planer og vilkår som beskrives i samarbeidsavtalen som legges til grunn for fylkeskommunens medvirkning i prosjektet. Ønskes det endringer av tiltaket i forhold til avtalen, må det skriftlig søkes om dette. Endringer skal ikke gjennomføres før Troms fylkeskommune skriftlig har gitt tillatelse.
- Dersom støttemottaker ikke oppfyller vilkårene som ligger til grunn for inngått

- samarbeidsavtale, kan tilskuddet trekkes tilbake eller reduseres.
- Tiltaket må ikke igangsettes før fullfinansiering er i orden i henhold til den oppsatte finansieringsplan i samarbeidsavtalen.
  - Fylkeskommunen kan kreve tilbakebetaling dersom mottaker ikke sender inn rapporter som forutsatt i samarbeidsavtalen, oppgir uriktige opplysninger eller tilskuddet ikke er benyttet i henhold til intensjonen med tildelingen. Dersom mottaker ikke betaler tilbake i slike tilfeller, vil fylkeskommunen vurdere rettslige skritt for å få utbetalt tilgodehavende.

6. Gyldighetsperioden for tilskuddet

Fra og med budsjettåret 2003 er tilsagn om tilskudd erstattet med en samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og den enkelte støttmottaker. Samarbeidsavtalen gjelder tiltaksgjennomføring og finansiell medvirkning gjennom tilskudd.

Den enkelte samarbeidsavtale regulerer gyldighetsperioden for det enkelte tilskudd både med hensyn til når et tiltak skal være igangsatt og forventet avslutning i form av anmodning om sluttutbetaling med tilhørende dokumentasjon. Ønskes avtaleperioden forlenget, må søknad om det sendes til Troms fylkeskommune v/regional utviklingsetat i god tid før avtalen utløper. Etter utløpet av avtalen forbeholder Troms fylkeskommune seg retten til å trekke tilbake gjenstående utbetalinger.

7. Regnskap og utbetaling

- Støttmottakeren skal føre eget regnskap for tiltaket. Regnskapet skal settes opp slik at det kan sammenholdes med kostnadsoverslaget som ligger til grunn for tilskuddet.
- Anmodning om delutbetaling skal inneholde spesifisert regnskap som kan sammenliknes med kostnadsoverslaget som ligger til grunn for tilskuddet. Det kan foretas delutbetaling, forholdsvis etter medgåtte utgifter, på inntil 75 % av tilskuddsbeløpet.
- Ved anmodning om sluttutbetaling skal det vedlegges sluttrapport sammen med et spesifisert og revidert regnskap. Regnskapet skal kunne sammenliknes med kostnadsoverslaget i denne avtale. I tillegg skal alle betingelser i avtalen være oppfylt.
- Dersom tiltaket gjennomføres til en lavere kostnad eller gjennomføres i et mindre omfang enn forutsatt i den opprinnelige planen, skal tilsagnet reduseres tilsvarende.
- Det tas forbehold om adgang for Troms fylkeskommune og Riksrevisjonen til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

VEILEDER TIL UTARBEIDELSE AV SØKNAD

1.1. Søknadens presentasjonsform

Søknaden skal normalt presenteres med utgangspunkt i følgende struktur:

- Bakgrunn for at tiltaket ønskes gjennomført.
- Målsetting(er) med gjennomføring av tiltaket.
- Beskrivelse av tiltaket som planlegges gjennomført.
- Fremdriftsplan for prosjektet
- Kostnadsoverslag som viser kapitalbehovet fordelt på hovedposter der usikkerhetsmargin enten inngår i den enkelte hovedpost eller som egen hovedpost.
- Finansieringsplan hvor egenfinansiering og øvrige finansieringskilder er definert.
- Vedlegg (jf. Krav som beskrives under Kap 6.2 - 6.7)

Det forutsettes at tiltaket som det søkes om finansieringsstøtte til, er godkjent og oppført i kommunens årsbudsjett.

1.2. Kostnadsoverslag og finansieringsplan

Søknaden skal inneholde kostnadsoverslag fordelt på hovedposter, og et realistisk forslag til finansiering av prosjekter. Kostnadene skal være angitt med tidfestet prisnivå. I kostnadsoverslaget inngår kostnader til teknisk planlegging og beregnet prisstigning i prosjektperioden.

Det skal fremgå av søknaden om kostnadsoverslaget bygger på forprosjekt, detaljprosjekt eller anbud. Knytter det seg stor usikkerhet til det fremlagte kostnadsoverslaget, kan fylkeskommunen kreve at det innhentes anbud før søknaden avgjøres.

Dersom senere innhentet anbud avviker mye fra det kostnadsoverslaget som lå til grunn da søknaden ble behandlet, skal dette meddeles fylkeskommunen så snart som mulig for eventuell korrigering av tilskuddsgrunnlag og tilskuddets størrelse.

1.3. Grunnsikring

Kommunen skal eie arealene som utløses av investeringene innenfor:

- Tilrettelegging av næringsarealer
- Bygging av industrikaier og kaier som skal dekke trafikkformål
- Stedsutvikling.

Disposisjonsrett basert på festeavtale i henhold til delingslovens bestemmelser regnes også som tilfredsstillende grunnsikring. Kopi av tinglyst festeavtale skal i så fall vedlegges søknaden.

Håndgivelsesavtale anses som midlertidig grunnsikring. Slik avtale kan godkjennes forutsatt at kjøp av grunnen er gjennomført innen et år fra avtalen ble inngått. Avtalen skal sikre fast tomtepris. Håndgivelsesavtale skal være tinglyst.

For vannforsyningstiltak gjelder at det som vedlegg til søknaden legges fram dokumentasjon på sikring av:

- Nødvendige vann- og oppdemningsrettigheter.
- Klausuleringer.
- Grunn til bruk for vannbehandlingsanlegg, høydebasseng, trykkreduksjons-/trykkøkningsanlegg.

Rettigheter til legging og vedlikehold av ledninger der kommunen ikke eier grunnen.

1.4. Tilrettelegging av næringsareal

Følgende skal normalt følge som vedlegg til søknaden:

- Godkjent reguleringsplan for det planlagte utbyggingsområdet.
- Oversiktskart som viser eksisterende og planlagte veier, vann-, avløp- og overvannsledninger;
- Arbeidene som omfattes av søknaden skal avmerkes særskilt på kartmaterialet på en måte som gjør det enkelt å sammenholde kartmaterialet med kostnadsoverslaget og søknadsdokumentene for øvrig.
- Tidligere utførte byggetrinn som det er gitt tilskudd til, skal også avmerkes på kartet.
- Tegninger (plan, snitt) som viser utbyggingsløsning for omfatningssjeté ved utfylling i sjø.

1.5. Industrikanaler og kaier som skal dekke trafikkformål

Følgende skal normalt følge som vedlegg til søknaden:

- Reguleringsplan for det planlagte utbyggingsområdet.
- Tegninger (plan, snitt) som viser utbyggingsløsning for det planlagte kaianlegget.
- Situasjonsplan for utbyggingsområdet.
- Uttalelse fra Kystverket Troms og Finnmark med hensyn på teknisk/maritim vurdering av utbyggingstiltaket.

1.6. Stedsutvikling

Følgende skal normalt følge som vedlegg til søknaden:

- Reguleringsplan/kommunedelplan for det planlagte utbyggingsområdet.
- Stedsanalyse for området (dersom utført).
- I det aktuelle utbyggingsområdet og avhengig av tiltakets omfang, en verbal beskrivelse og tegninger/skisser av:
  - Utforming av planlagte offentlige uterom inkl. eventuelle møblerings-/belysningselement i det aktuelle utbyggingsområdet.
  - Utforming av planlagt grøntstruktur i det aktuelle utbyggingsområdet.
  - Utforming av planlagt miljøgate/ g-/s-veg/parkeringsløsning.

1.7. Vannforsyning

For kommunale og private vannverk gjelder at følgende normalt skal følge som vedlegg til søknaden:

- Dokumentasjon på utbyggingstiltaket er i tråd med godkjenning i medhold av drikkevannsforskriftens bestemmelser.
- Beskrivelse og kart som omfatter eksisterende og planlagt vannforsyningssystem (Nedslagsfelt, kilde, inntak, vannbehandlingsanlegg og transportsystem).
- Oppgave over abonnenter i forsyningsområdet som er tilknyttet og/eller som skal tilknyttes anlegget.
- Dokumentasjon av kommunens /vannverkets kostnader, inntekter og gebyrnivå i form av:
  - Opplysninger om de samlede utgiftene før og etter utbygging som inngår i beregningsgrunnlaget for fastsetting av års- og tilknytningsgebyr.
  - Vedtatt finansiell dekningsgrad før og etter utbygging.
  - Årsgebyr (standardbolig på 120 m² bruksareal) før og etter utbygging, basert på vedtatt finansiell dekningsgrad og støttesatser på 0, 25 og 50 %.
  - Gjeldende gebyrsats ved bruk av vannmåler (m³-pris ekskl. mva) før og etter utbygging,

- basert på vedtatt finansiell dekningsgrad og støttesatser på 0, 25 og 50 %.
- Fastleddpris ved todelt gebyrordning før og etter utbygging, basert på vedtatt finansiell dekningsgrad og støttesatser på 0, 25 og 50 %.
  - For private vannverk gjelder i tillegg følgende:
  - Private vannverk (andelsvannverk og andre større fellesanlegg) skal fremme sin søknad gjennom kommunen.
  - Vannverkets vedtekter følge søknaden.
  - Vannverket skal inngå i kommunens hovedplan for vannforsyning.
  - Omsøkte utbyggingstiltak skal være godkjent i medhold av drikkevannsforskriftens bestemmelser.
  - Kommunen skal gi uttalelse til søknaden i forhold til hovedplan vannforsyning.
  - Kommunen kan knytte vilkår til tilrådingen overfor fylkeskommunen i forhold til kommunale planer for vannforsyningen.
  - Nivået på års- og tilknytningsgebyr skal, etter planlagt utbygging, ikke være lavere enn kommunens årsgebyr.

TILTAK OG KOSTNADSELEMENT SOM FALLER UTENFOR STØTTEORDNINGEN

Følgende formål faller utenfor støtteordningen:

- Planleggings-/utbyggingstiltak som er igangsatt eller fullført på søknadstidspunktet.
- Sektortiltak som det er etablert faste støtteordninger for. Eksempler på dette er:
- Utbyggingstiltak i fiskerihavner som kan støttes over Fiskeridepartementets budsjett (Kap 1062 post 30/post 60).
- Kulturtiltak som kulturbyggtiltak, spillemidler, grunn- og aktivitetsstønad og friluftsmidler.
- Tilskuddsordninger presentert årlig⁷ for områdene naturforvaltning, kulturminnevern, forurensning og byutvikling.
- Energiøkonomiseringstiltak for eksempel i regi av ENOVA.
- Tomtetekniske arbeider i forbindelse med tilrettelegging av næringsareal (Eksempler; interne vei- og parkeringssystem, interne vann- og avløpsledninger, planering av næringsareal).
- Flytebryggeanlegg for fritidsflåte inkl. utdyping for og skjerming av flytebryggeanlegget.
- Opparbeidelse av vei, vann, avløp og overvann i forbindelse med etablering av nye boligfelt eller fortetting av eksisterende boligområder.
- Nærmiljøtiltak i boligområder.
- Opparbeidelse av parkeringsplasser på steder som har innført brukerbetaling (parkeringsavgift).
- Utarbeidelse av reguleringsplaner, kommunedelplaner og kommuneplaner.
- Kommunale bygg, med unntak av bygninger knyttet til vannforsyningsformål (trykkøkning/trykkreduksjon, vannbehandling, inntaksarrangement).
- Avløpsutbygging i byer og tettsteder (oppgradering av ledningsnett, omlegging fra felles- til separatsystem, pumpestasjoner og avløpsrensaneanlegg).
- Prosjekter som gir eksklusive rettigheter for kun en bruker.
- Vannforsyningstiltak som er ensidig til fordel for en enkelt abonnent.
- Rene beredskapstiltak innen vannforsyningen (for eksempel innkjøp av tankbil, mobile behandlingsanlegg og etablering av nødvannskilder).
- Vannforsyningsanlegg som ikke bygges ut i samsvar med godkjenning gitt med hjemmel i drikkevannsforskriftens bestemmelser.
- Vannforsyningsanlegg som ikke er godkjenningspliktige i henhold til drikkevannsforskriftens bestemmelser, jf. drikkevannsforskriftens § 8⁸.
- Kvalitetsforbedrende tiltak innenfor vannforsyningen for å sikre en kvalitet ut over kvalitetskravene i drikkevannsforskriften.

For tiltak som faller innenfor støtteordningen, er det likevel kostnadselement som ikke er tilskudsberettiget. Disse er som følger:

- Tomtetekniske arbeider i forbindelse med tilrettelegging av næringsområder.
- Utgifter til klausulering av nedslagsfelt/drikkevannskilde.
- Grunnerverv og erstatninger.
- Byggelånsrenter.
- Utgifter til legging av stikkledninger.

Rene reparasjons-, drifts- og vedlikeholdstiltak.

Troms fylkeskommune
Fylkeshuset
Postboks 6600
9296 Tromsø
Tel. (+47) 77 78 80 00
Faks (+47) 77 78 80 01
www.tromsfylke.no
